

Στεφάν Εσέλ Το Μανιφέστο της Αγανάκτησης

Ο 93χρονος Γάλλος αντιστασιακός κάνει έκκληση για «ειρηνική εξέγερση»

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΚΑΡΚΙΤΗ
ekarkiti@ekdotiki.gr

Τίποτε δε συζητήθηκε περισσότερο την εβδομάδα που πέρασε από την υπόθεση των Αγανακτισμένων. Οι πλατείες γέμισαν ακόμη περισσότερο κόσμο, από την έναρξη της πρωτότυπης αυτής διαμαρτυρίας, τα κόμματα και τα συνδικάτα εξορισμένα αντέδρασαν με αμικανία, ολόκληρο το πολιτικό σύστημα μπήκε στο στόχαστρο. Τα τηλεοπτικά κανάλια, αν και καχύποπτα στην αρχή, με το που διαπίστωσαν τη δημοφιλία της ιδέας της Αγανάκτησης επιδόθηκαν σε ανταγωνισμό για το ποιο βρέθηκε πιο κοντά στο πλήθος που κατέκλυσε τις πλατείες, παρά το γεγονός πως ούτε και οι δημοσιογράφοι ήταν ευπρόσδεκτοι, ως κομμάτια του ίδιου συστήματος. Πολιτικοί επιστήμονες που κλήθηκαν να ερμηνεύσουν το φαινόμενο έκαναν λόγο για «ένα καινούργιο πράγμα, αταξινόμητο και ακατογράφητο». Οι περισσότεροι όμως συμφώνησαν στο εξής: στις πλατείες συγκεντρώθηκε η «πραγματική κοινωνία» και εκείνοι που στις δημοσκοπήσεις όταν τους ρωτούν ποιο κόμμα ψηφίζουν απαντούν «Κανένα». Το ερώτημα ωστόσο που προκύπτει είναι το εξής: μπορεί η Αγανάκτηση να γίνει μαγιά για έναν καλύτερο και δικαιότερο κόσμο; Πολλοί είναι εκείνοι που δεν την εκτιμούν ως επαρκή συνθήκη, που αναζητούν προτάσεις και συγκεκριμένες θέσεις. Αντίθετα ο 93χρονος Στεφάν Εσέλ, που επέζησε από στρατόπεδα συγκέντρωσης

Η στάση των Αγανακτισμένων στην Ισπανία έδειξε το δρόμο στους υπόλοιπους και με τον ειρηνικό της χαρακτήρα μοιάζει να ανταποκρίνεται πλήρως στις απόψεις και τις εκκλήσεις του Στεφάν Εσέλ

και υπήρξε συντελεστής της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου το 1948, την αντιμετωπίζει ως κινητήρια δύναμη κάθε αντίστασης, ως το απόλυτο αντίδοτο της αδιαφορίας που απλώθηκε σαν λεκές στο κοινωνικό σώμα ύστερα από μια παρατεταμένη περίοδο ευημερίας και άκρατου καταναλωτισμού.

«Αγανακτήστε! Θα βρείτε κάποιο λόγο»

Αν το ολιγοσέλιδο κείμενο του Εσέλ ήταν γραμμένο με την τραχύτητα του δογματισμού, θα μπορούσε κάποιος να απορρίψει το κεντρικό του επιχειρήμα με συνοπτικές διαδικασίες. Πίσω όμως από κάθε λέξη του βρίσκεται η γλυκύτητα του ανθρωπισμού, εκείνου που θεμελιώθηκε στις μεγάλες ευρωπαϊκές αξίες και βοήθησε τους ανθρώπους να βαδίσουν μπροστά ξεπερνώντας τον πόνο που έφερε ο φασισμός, ο

ναζισμός, ο σταλινισμός. Πηγαινει σ' αλήθεια η ανθρωπότητα μπροστά; Αυτό είναι ένα από τα ερωτήματα που θέτει. Ο Εσέλ βρίσκει πως υπάρχουν δυο τρόποι για να διαβάζει κανείς την Ιστορία. Μελετώντας τον Χέγκελ στα νιάτα του, γοητεύεται από ερμηνείες που δίνουν ένα νόημα στην Ιστορία της ανθρωπότητας και μάλλον απορρίπτει την αντίληψη που θέλει την Ιστορία ως μια πορεία από καταστροφή σε καταστροφή. Θαυμαστής και του Σαρτρ (μάλλον από τους τελευταίους που απέμειναν) δηλώνει πως έμαθε από αυτόν το τι σημαίνει να ζεις σαν υπεύθυνο άτομο χωρίς να εγκαταλείπεις τον εαυτό σου στα χέρια μιας εξουσίας ή ενός θεού. Με τις εμπειρίες μιας θυελλώδους ζωής και έχοντας αναμετρηθεί πολλές φορές με το θάνατο, θεωρεί πως κάθε άνθρωπος μπορεί να βρει λόγους ώστε να αγανακτήσει και να κινητοποιηθεί, αν και παραδέχεται πως στο μεταπολεμικό κόσμο οι

Το κείμενο του Εσέλ είναι γραμμένο σε απλή γλώσσα και το χαρακτηρίζει η στοργή που αισθάνεται για τους νεότερους κυρίως αναγνώστες του

συνθήκες που δίνουν το κίνητρο για αγανάκτηση είναι λιγότερο σαφείς από εκείνες της αντίστασης στους ναζί κατακτητές.

Γραμμένο σε απλή γλώσσα, όπως οφείλει ένα μανιφέστο, εντυπωσιάζει καθώς στο λόγο του δεν υπάρχει θυμός αλλά στοργή για κείνους που θα τον διαβάσουν, ενώ ταυτόχρονα είναι ανεκτικός απέναντι σε κάποιους άλλους που ίσως δε συμφωνήσουν μαζί του. Σημειώνοντας πως για εκείνον το τέλος δεν είναι μακριά, στέλνει με τις λιγοστές αυτές σελίδες το αείοπρες του «αντίο» κάνοντας έκκληση, κυρίως στους νέους, για μια ειρηνική εξέγερση και αντίσταση απέναντι σε οποιονδήποτε παρουσιάζει ως μοναδική προοπτική της ζωής και του πολιτισμού τη μαζική κατανάλωση, τον ξέφρενο ανταγωνισμό όλων εναντίον όλων. Στα χέρια του Εσέλ η αγανάκτηση αποκτά καινούργιο περιεχόμενο. Γίνεται το πρώτο βήμα για να προκύψουν θέσεις και προτάσεις με παρεμβατικό χαρακτήρα. Μπορεί κάποιος να μη συμφωνήσει, να τα δει όλα αυτά σαν σκουριασμένα εργαλεία για την ερμηνεία του σημερινού περιπέλοκου κόσμου. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ανθρώπους σαν τον Εσέλ αξίζει κανείς να τους ακούσει με σεβασμό.